

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ลักษณะสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation Management: PM)

Cohen & Uphoff (1980)	Wonhsuwan & Siriwan (2018)	Cotton et al. 1(988)	Somech (2002)	เมตต์ เมตต์ การุณจิต (2553)	ดวงเดือน วินิจฉัย (2561)	ชัยณรงค์ คัช มาตย์ (2566)	สรุปลักษณะสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม
				สำรวจความต้องการและร่วมวางแผน	ร่วมวางแผน	กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย	ร่วมสร้างจุดหมายและวางแผน
มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ตัดสินใจ	ร่วมตัดสินใจ	ร่วมตัดสินใจ	ร่วมตัดสินใจ	ร่วมตัดสินใจ	การตัดสินใจ	ร่วมตัดสินใจ
ดำเนินการ	ปฏิบัติ	ร่วมปฏิบัติ	ร่วมปฏิบัติ/ดำเนินงาน	ร่วมปฏิบัติ	ร่วมปฏิบัติ	การทำงานเป็นทีม	ร่วมปฏิบัติเป็นทีม
รับผลประโยชน์	รับผลประโยชน์	ร่วมรับประโยชน์จากผลลัพธ์	ร่วมรับ/ใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์		ร่วมรับผลประโยชน์	การเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ร่วมรับผลประโยชน์
ประเมินผล	ประเมิน	ร่วมติดตามประเมินผล	ร่วมติดตามประเมินผล	ร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผล	ร่วมประเมินผล	การติดตามและประเมินผล	ร่วมติดตามตรวจสอบและประเมินผล
				เผยแพร่ประชาสัมพันธ์			ร่วมประชาสัมพันธ์

จากตารางสรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation Management: PM) ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบอาจเรียกแบบย่อว่า **6C (อ่านว่า ซิกซ์ซี)** เพื่อให้จดจำได้ง่ายขึ้น โดยใช้ตัวอักษรย่อภาษาอังกฤษที่ขึ้นต้นแต่ละองค์ประกอบมารวมกัน โดยรายละเอียดแต่ละขั้นตอนนี้

องค์ประกอบ 1 Co-design (ร่วมออกแบบเป้าหมายและวางแผน)

ผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายร่วมกันกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง และแผนดำเนินงานของสถานศึกษาให้ชัดเจนร่วมกัน เน้นการบูรณาการทรัพยากร ความรู้ และบทบาทของเครือข่าย เพื่อให้แผนมีความเป็นไปได้และสอดคล้องบริบทจริง การร่วมออกแบบตั้งแต่ต้นช่วยสร้างความเป็นเจ้าของ (ownership) และทำให้ระบบการดำเนินงานมีความต่อเนื่องและนำไปสู่ความยั่งยืน

องค์ประกอบ 2 Co-decision making (ร่วมตัดสินใจ)

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันพิจารณาทางเลือก กำหนดมาตรการ/แนวทาง และตัดสินใจบนข้อมูลร่วมกัน โดยเปิดพื้นที่ให้ทุกภาคส่วนได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม การตัดสินใจร่วมทำให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และ

ลดความขัดแย้งในการขับเคลื่อนงานสถานศึกษาสีขาว เมื่อภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะช่วยเพิ่มพลังสนับสนุน และทำให้การดำเนินงานเดินหน้าได้อย่างยั่งยืน

องค์ประกอบ 3 Collaboration (ร่วมปฏิบัติเป็นทีม)

ลงมือปฏิบัติตามแผนดำเนินงานของสถานศึกษาสีขาวที่วางไว้ด้วยการทำงานแบบทีม/คณะทำงานที่มีบทบาทหน้าที่ชัดเจน พร้อมประสานการทำงานระหว่างโรงเรียนกับภาคีเครือข่าย มุ่งบูรณาการกิจกรรม มาตรการป้องกัน ฝ่าละอองธุรีศ และส่งเสริมเชิงบวกให้เกิดผลจริงในผู้เรียนและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน การร่วมปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทำให้ระบบสถานศึกษาสีขาวมีความเข้มแข็งและรักษาคุณภาพได้ในระยะยาว

องค์ประกอบ 4 Claim benefits (ร่วมรับผลประโยชน์)

ผู้บริหารส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกันจากผลลัพธ์ของงาน เช่น ความปลอดภัย ความไว้วางใจ ภาพลักษณ์ที่ดี และคุณภาพผู้เรียนที่พัฒนา การกำหนด “ประโยชน์ร่วม” ช่วยสร้างแรงจูงใจให้ภาคีเครือข่ายสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และลดการมองว่าเป็นภาระของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่อผลประโยชน์ถูกกระจายอย่างเป็นธรรม จะช่วยเสริมความยั่งยืนของระบบการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาว

องค์ประกอบ 5 Check and evaluate (ร่วมติดตามและประเมินผล)

ผู้บริหารติดตามความก้าวหน้า ตรวจสอบความโปร่งใส และประเมินผลตามตัวชี้วัดร่วมกัน โดยเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายร่วมสะท้อนข้อมูล เน้นการใช้ข้อมูลจริงเพื่อปรับปรุง (feedback loop) ทั้งในระดับกิจกรรม กระบวนการ และผลลัพธ์ เพื่อให้ระบบทำงานได้มีประสิทธิภาพ การประเมินร่วมทำให้เกิดความรับผิดชอบร่วม และช่วยคงมาตรฐานสถานศึกษาสีขาวให้ยั่งยืนต่อเนื่อง

องค์ประกอบ 6 Communicate (ร่วมประชาสัมพันธ์)

ผู้บริหารสื่อสารข้อมูล นโยบาย ความก้าวหน้า และผลลัพธ์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างสม่ำเสมอ ผ่านช่องทางที่เหมาะสมและเข้าถึงได้ การประชาสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมช่วยสร้างการรับรู้ร่วม ความเชื่อมั่น และการสนับสนุนจากชุมชน/ภาคีเครือข่าย พร้อมทั้งเปิดรับข้อเสนอแนะ เมื่อการสื่อสารต่อเนื่องและโปร่งใส จะช่วยเสริมพลังเครือข่ายและทำให้ระบบสถานศึกษาสีขาวดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนของการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาวอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. *World Development*, 8(3), 213–235.

Cotton, J. L., Vollrath, D. A., Froggatt, K. L., Lengnick-Hall, M. L., & Jennings, K. R. (1988). Employee participation: Diverse forms and different outcomes. *Academy of Management Review*, 13(1), 8–22. (DOI: 10.5465/AMR.1988.4306768)

Somech, A. (2002). Explicating the complexity of participative management: An investigation of multiple dimensions. *Educational Administration Quarterly*, 38(3), 341–371. (DOI: 10.1177/0013161X02383003)

Wonhsuwan, N., & Siriwan, I. (2018). The Participative Management. *Mahachula Academic Journal*, 4(1), 176–187.

ดวงเดือน วินิจฉัย. (2561, กรกฎาคม). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [ดุขฎุฎินิพนธ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ
(พิมพ์ครั้งที่ 2, ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: บุ๊คส์ พอยท์.

อินทรา จันทรเจริญ. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากรใน
สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน [ดุขฎุฎินิพนธ์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ].